

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr. 200 din 04 iulie 2025

Guvernul Republicii Moldova
Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
secretariat@midr.gov.md
ana-maria.cristea@midr.gov.md

copie:

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

*la proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027,
aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025
(număr unic 542/MIDR/2025)*

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova nr. 18-69-7067 din 01.07.2025, privind avizarea proiectului de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025 (număr unic 542/MIDR/2025) și menționează următoarele:

1. CALM salută, de principiu, includerea construcției și reparației drumului în lista domeniilor prioritare pentru finanțare în cadrul Programului Satul European. Căile de acces și drumurile constituind un element esențial și convingător de schimbare la față și europeanizare a colectivităților locale din Moldova.
2. CALM salută și susține declarațiile și promisiunile oficiale ale Guvernului și a conducerii MIDR, potrivit cărora absolut toate din cele 579 de proiecte declarate eligibile, vor fi asigurate cu finanțare corespunzătoare în perioada anilor 2025-2026. O astfel de abordare este corectă, în spiritul standardelor și valorilor europene autentice, dar și celor constituționale, potrivit cărora toți cetățenii beneficiază de drepturi egale și acces egal la fonduri și servicii publice. Fără discriminare.
3. CALM atrage atenție asupra faptului că în ultimii 4-5 ani, datorită schimbări radicale de abordare și abandonării, în mare parte, a practicilor de distribuire a resurselor financiare publice, pe criterii strict politice și netransparente, prin programele Satul European 1 și 2, a crescut enorm încrederea din partea APL în autoritățile centrale și în faptul că distribuția fondurilor se face corect și obiectiv. Această încredere fiind foarte greu de câștigat și având o valoare deosebită, în condițiile Republicii Moldova.
4. Totodată, luând în considerație cele menționate mai sus și faptul că la această etapă au fost selectate pentru includerea în Documentul unic de program doar 132 proiecte din totalul celor 579 proiecte depuse, atragem atenția asupra faptului că marea majoritate APL care nu s-au regăsit în lista respectivă, manifestă o îngrijorare rezonabilă privind finanțarea proiectelor pe care le-au depus. Deoarece, încrederea în corectitudine și obiectivitate, a făcut ca toate aceste APL-uri să investească resurse financiare și umane, considerabile în pregătirea proiectelor. Nemaivorbind de faptul că au fost organizate consultări publice cu cetățenii cărora li s-a insuflat speranțe mari.
5. Această neîncredere și îngrijorare, este alimentată de următoarele fapte și considerente:
 - ✓ Experiența anterioară (anul 2019, când sute de proiecte promise din domeniul drumurilor, așa și nu au fost finanțate);

- ✓ Folosirea în textul proiectului HG a sintagmei/termenului de "proiecte prioritare", ceea ce insuflă ideea că celelalte nu sunt prioritare. O astfel de apreciere fiind extrem de relativă și subiectivă, mai ales în domeniul drumurilor, unde toate proiectele în fond sunt prioritare.
- ✓ Neincluderea tuturor proiectelor declarate drept eligibile/selectate în programul unic (doar a celor 132). Includerea expresă a tuturor 579 de proiecte în programul unic, fiind una din cele mai importante confirmări a celor declarate.

Mai mult ca atât, atragem atenție și asupra faptului că și în scrisorile expediate deja primăriilor, observăm folosirea unor termeni care generează și amplifică confuzia și incertitudinea. De: "vor fi precăutate"..., "vor fi depuse..." , "...o eventuală lansare..." , " de a menține proiectul în stare pragătită???? etc. Depuse, precăutate din nou, o nouă lansare...? După ce au fost declarate drept eligibile și câștigătoare toate ?!

Prin urmare, pentru a elimina orice neîncredere și suspiciuni privind finanțarea tuturor proiectelor din cadrul programului Europa mai aproape și suplimentar la declarațiile și promisiunile oficiale lansate, pe care CALM le susține integral, considerăm necesar de acțiuni concrete cu caracter normativ (de ordin juridic) și/sau administrativ (de corectare/eliminare a formularilor confuze menționate mai sus), care să servească drept garanție juridică, că toate proiectele depuse vor fi tratate egal și vor obține finanțare, chiar dacă și etapizat.

În acest context, **CALM propune următoarele modificări și completări la proiect:**

1. Declararea expresă drept câștigătoare a tuturor 579 de proiecte declarate eligibile. Termenul eligibile fiind unul interpretativ. Eligibil, nu înseamnă că va fi neaprat finanțat.
2. Includerea tuturor celor 579 de proiecte în Documentul unic de program (nu doar a celor care sunt în varianta actuală a proiectului).
3. Excluderea cuvântului „prioritar” din denumirea anexei cu listele de proiecte selectate și înlocuirea cu proiectele selectate (spre finanțare) în ordinea punctajului acumulat, pe măsura alocării resurselor necesare. Toate sunt prioritare și merită finanțare, chiar și dacă etapizat.
4. Separarea proiectelor pe etape de finanțare și anii în care vor fi finanțate (2025-2026), în special că programul anume această perioadă și are ca obiectiv de realizare.
5. Menționarea/consemnarea expresă că toate proiectele eligibile depuse sunt câștigătoare și toate acestea vor fi finanțate în perioada programului (anii 2025-2027).
6. Includerea prevederii expresă că Guvernul va identifica resursele suplimentare necesare pentru a asigura finanțarea tuturor proiectelor.
7. Includerea prevederii exprese în proiect, prin care MIDR/ONDRL va expedia tuturor 579 APL-uri care au depus proiectele, notificări oficiale și cu formulări clare prin poșta electronică, despre selectarea proiectelor lor pentru finanțare în perioada vizată (2025, 2026). Cu excluderea tuturor formulărilor ambigue și interpretative.

Acceptând propunerile sus-menționate ale CALM, există speranța că se va detensiona și calma situația actuală, respectiv se va diminua valul manifestat de neîncredere, suspiciuni și contestări din partea reprezentanților APL, în raport cu autoritățile centrale.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM

